

**Δράσεις Πολιτισμού με χρηματοδότηση του ΕΚΤ+
στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα 2021-2027**

Ο τομέας του Πολιτισμού αποτελεί κινητήριο μοχλό ανάπτυξης για τις τοπικές κοινωνίες και **συνδέεται με περισσότερους του ενός Στόχους Πολιτικής** του νέου ΕΣΠΑ 2021-2027. Η συνεισφορά του σε θέματα **Εκπαίδευσης, Απασχόλησης και Κοινωνικής Ένταξης** είναι ιδιαίτερα σημαντική και ολοένα αυξανόμενη τα τελευταία χρόνια.

Ο Πολιτισμός, ωστόσο, αποτελεί ταυτόχρονα και ένα όχημα κοινωνικής ένταξης που συμβάλλει στο στόχο δημιουργίας μιας συμπεριληπτικής κοινωνίας και οι δράσεις του δύνανται να έχουν ως ωφελούμενους τόσο ευάλωτες ομάδες πληθυσμού (ΑμΕΑ, άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας ή νοητικής υστέρησης, εξαρτημένα ή απεξαρτημένα από ουσίες άτομα) όσο και ειδικές ομάδες πληθυσμού (πρόσφυγες/μετανάστες, άτομα με γλωσσικές ή πολιτισμικές ιδιαιτερότητες (π.χ. Ρομά, Πομάκοι), ανήλικοι παραβάτες κ.λπ). Δράσεις για ειδικές ομάδες πληθυσμού έχουν υλοποιηθεί στο παρελθόν, με επιτυχία, σε κεντρικό, αλλά και σε τοπικό επίπεδο, με χρηματοδότηση από ίδιους πόρους ή από ευρωπαϊκά προγράμματα πλην ΕΣΠΑ.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, πέραν της προφανούς σύνδεσης του Πολιτισμού με τον Σ.Π. 5, αφενός η **επικαιροποίηση της στρατηγικής των ΟΧΕ και ΒΑΑ με συμπερίληψη δράσεων Πολιτισμού που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ+** και αφετέρου ο **σχεδιασμός και η υλοποίηση αυτοτελών δράσεων ΕΚΤ+ για τον Πολιτισμό**, μέσω του Σ.Π. 4, αποτελούν τις βασικές προτάσεις του ΥΠ.ΠΟ.Α. για τα επικαιροποιημένα κείμενα των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Προκειμένου να συμπεριληφθούν αντίστοιχες δράσεις στα ΠΕΠ, προτείνονται τα ακόλουθα:

Ενδεικτικές κατηγορίες δράσεων:

1. Εκπαιδευτικές Δράσεις Πολιτισμού από Υπηρεσίες και Εποπτευόμενους Φορείς του ΥΠ.ΠΟ.Α. για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση και Ειδικά σχολεία
2. Εκπαιδευτικά προγράμματα για ΑμΕΑ, οικογένειες και τρίτη ηλικία
3. Ειδικά σχεδιασμένα προγράμματα τοπικού χαρακτήρα, με σκοπό τη γνωριμία με τα παραδοσιακά τεχνικά επαγγέλματα και την προώθηση της χειροτεχνίας
4. Δράσεις κοινωνικής επιχειρηματικότητας (με έμφαση στη νεανική και γυναικεία επιχειρηματικότητα)
5. Ειδικά προγράμματα κοινωνικής και πολιτισμικής ενσωμάτωσης των Υπηρεσιών και των Εποπτευομένων Φορέων του ΥΠ.ΠΟ.Α., με ωφελούμενους ειδικές και περιθωριοποιημένες ομάδες πληθυσμού (Πομάκοι, Ρομά, πρόσφυγες/μετανάστες κ.λπ.), ενδεχομένως στο πλαίσιο διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και σε συνάρτηση με προγράμματα ελληνικής γλώσσας.
6. Ειδικά προγράμματα Πολιτισμού και Τέχνης με στόχο την ενδυνάμωση ειδικών ομάδων πληθυσμού (περιλαμβάνονται όλες οι ανωτέρω κατηγορίες, αλλά και ανήλικοι παραβάτες, κακοποιημένες γυναίκες κ.λπ.).
7. Ειδικά προγράμματα Πολιτισμού και Τέχνης με στόχο την ενδυνάμωση ευάλωτων ομάδων πληθυσμού (ΑμΕΑ, άτομα που αντιμετωπίζουν θέματα ψυχικής υγείας ή νοητικής υστέρησης, εξαρτημένα ή απεξαρτημένα από ουσίες άτομα κ.λπ.).

Με βάση τις προαναφερόμενες προτάσεις του ΥΠ.ΠΟ.Α. και απαντώντας στο με Α.Π. 112292/15.101.2021 Έγγραφο της ΕΥΣΕΚΤ, θα θέλαμε συμπληρωματικά να διευκρινίσουμε τα ακόλουθα:

Συμπληρωματικά στοιχεία για Δράσεις Πολιτισμού σε κάθε ΠΕΠ:

1. Αναφορικά με τη δράση: **«Ειδικά προγράμματα κοινωνικής και πολιτισμικής ενσωμάτωσης»** που προτείνεται να υλοποιηθεί από Υπηρεσίες και Εμποτευόμενους Φορείς του ΥΠ.ΠΟ.Α., με ωφελούμενους ειδικές και περιθωριοποιημένες ομάδες πληθυσμού (Πομάκοι, Ρομά, πρόσφυγες/μετανάστες κ.λπ.), ενδεχομένως στο πλαίσιο διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και σε συνάρτηση με προγράμματα ελληνικής γλώσσας, σας ενημερώνουμε ότι αυτή συνδέεται με τους **Ειδικούς Στόχους 4.θ και 4.ι**.

Στόχος είναι η κοινωνική ένταξη / ενσωμάτωση, μέσω δράσεων Πολιτισμού που θα έχουν αφετηρία είτε την πολιτιστική κληρονομιά είτε το σύγχρονο πολιτισμό (θέατρο, μουσική, χορός) και τον αθλητισμό και οι οποίες θα συνδεθούν με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και θα εμπλουτίσουν τη διαπολιτισμική εκπαίδευση παιδιών και ενηλίκων (πρόσφυγες / μετανάστες και έχοντες γλωσσικές ιδιαιτερότητες π.χ. Πομάκοι/Ρομά κατά περίπτωση). Η δράση μπορεί να σχεδιαστεί και να λειτουργήσει συμπληρωματικά με τα προγράμματα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (π.χ. Πρόγραμμα ΗΛΙΟΣ), ενώ συνδέεται τόσο με τις πολιτικές στήριξης των Δικαιούχων Διεθνούς Προστασίας όσο και με την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά 2021-2030.

Μέσω της εν λόγω δράσης καλύπτεται η ανάγκη ένταξης παιδιών και ενηλίκων στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, καθώς και ουσιαστικής συμβολής στις πολιτικές κοινωνικής συνοχής. Γνωρίζοντας καλύτερα τη γλώσσα και τον πολιτισμό της Ελλάδας, αλλά και συνειδητοποιώντας, κατά περίπτωση, τη συμβολή Πομάκων και Ρομά στις τοπικές κοινότητες, θα ενισχυθεί ο σεβασμός και η κοινωνική ενσωμάτωση των περιπτώσεων με διαφορετικές γλωσσικές και πολιτισμικές καταβολές, κάτι που εν τέλει, θα οδηγήσει σε αποδοχή και μετριασμό των κοινωνικών ανισοτήτων. Τα ίδια ισχύουν για τις Περιφέρειες που έχουν δεχτεί μεγάλο αριθμό προσφύγων/μεταναστών. Τα αναμενόμενα αποτελέσματα αφορούν στη σταδιακή μετάβαση σε μια συμπεριληπτική κοινωνία που δημιουργεί καλύτερες συνθήκες καθημερινής διαβίωσης για πρόσφυγες/μετανάστες, αλλά και περιθωριοποιημένες ή μειονεκτούσες ομάδες του πληθυσμού, βοηθώντας στην αποφυγή της κοινωνικής απόρριψης, του εκφοβισμού και τυχόν κοινωνικών εντάσεων.

Σημειώνεται ότι ο αριθμός των ωφελουμένων δεν μπορεί να προσδιοριστεί επακριβώς από το ΥΠ.ΠΟ.Α. καθώς συναρτάται με το κοινό-στόχο ανά Περιφέρεια (π.χ. πληθυσμός Πομάκων στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, πληθυσμός Ρομά στις Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας, Θεσσαλίας, Αττικής κ.λπ., πληθυσμός Δικαιούχων Διεθνούς Προστασίας σε διάφορες Περιφέρειες), αλλά και με τις δράσεις μαθημάτων ελληνικής γλώσσας που οργανώνονται από άλλους φορείς.

2. Αναφορικά με τις δράσεις: **«Εκπαιδευτικά προγράμματα πολιτισμού για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση και Ειδικά σχολεία» και «Εκπαιδευτικά προγράμματα πολιτισμού για ΑμΕΑ, οικογένειες και τρίτη ηλικία»**, σας ενημερώνουμε ότι αυτές συνδέονται με τον **Ειδικό Στόχο 4.στ**.

Ειδικά, η πρώτη δράση αποτελεί συνέχεια αντίστοιχων προηγούμενων που υλοποιήθηκαν στο ΕΣΠΑ 2007-2013 και στο ΕΣΠΑ 2014-2020 με χρηματοδότηση από το Τομεακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ) με Δικαιούχους τις Υπηρεσίες (Κεντρικές και Περιφερειακές), αλλά

και κάποιους από τους Εποπτευόμενους Φορείς του ΥΠ.ΠΟ.Α. Στο πλαίσιο της αυξανόμενης βαρύτητας που έχουν στο ΕΣΠΑ 2021-2027 τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, κρίνεται ότι ένα σημαντικό μέρος των εκπαιδευτικών αυτών δράσεων, είναι σκόπιμο να κατευθυνθεί στα ΠΕΠ, καθώς είναι δυνατή η ανάδειξη θεμάτων τοπικού και περιφερειακού ενδιαφέροντος, ενώ η χρηματοδότηση τέτοιου είδους δράσεων είναι σχετικά χαμηλού προϋπολογισμού.

Μέσω της πρώτης δράσης καλύπτεται η ανάγκη εμπλουτισμού του τυπικού εκπαιδευτικού προγράμματος με δράσεις Πολιτισμού, οι οποίες προσελκύουν το ενδιαφέρον των μαθητών και βοηθούν στην προσέγγιση και συζήτηση ακόμη και δύσκολων κοινωνικών θεμάτων μέσα στην τάξη. Η δράση συμβάλλει, επίσης, στον περιορισμό της σχολικής διαρροής, καθώς και στην πρόσβαση σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση. Μέσω της δεύτερης δράσης καλύπτεται η ανάγκη για προσφορά ειδικά σχεδιασμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων τοπικού ενδιαφέροντος σε ΑμΕΑ, οικογένειες και τρίτη ηλικία που σχετίζεται τόσο με την ίση πρόσβαση σε δράσεις εκπαίδευσης και πολιτισμού για μειονεκτούσες ομάδες όσο και με τους στόχους της δια βίου μάθησης για τους ενήλικες και την τρίτη ηλικία.

Για την πρώτη δράση: Αριθμός σχολικών μονάδων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα (ανάλογος με το πλήθος των σχολικών μονάδων της κάθε Περιφέρειας)

Για τη δεύτερη δράση: Αριθμός ωφελουμένων

3. Αναφορικά με τη δράση: **«Ενίσχυση κοινωνικής επιχειρηματικότητας σε πολιτιστικά – δημιουργικά επαγγέλματα»**, με έμφαση στην προώθηση της νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας και στη σύνδεσή της με στοιχεία τοπικής πολιτιστικής παράδοσης (αναβίωση παραδοσιακών επαγγελμάτων και τεχνικών, χειροτεχνία κ.λπ. με εφαρμογή σε σύγχρονα πολιτιστικά προϊόντα), σας ενημερώνουμε ότι αυτή συνδέεται με τον **Ειδικό Στόχο 4.α.**

Η δράση βρίσκεται αυτή την περίοδο σε φάση πρώιμου σχεδιασμού και για το λόγο αυτό δεν είναι δυνατό να δοθούν περισσότερα στοιχεία με ασφάλεια. Είναι σημαντικό, ωστόσο, να τονιστεί ότι συνάδει με πεδία ενδιαφέροντος του Σύγχρονου Πολιτισμού από πλευράς ΥΠ.ΠΟ.Α. και πρόσφατες πρωτοβουλίες που έχει αναλάβει ο αρμόδιος Υφυπουργός.